

Fri abort leder inte till fler aborter

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Ett vanligt argument från abortmotståndare är att en friare abortlagstiftning leder till fler aborter. Detta samband dementerades i förra veckan i en rapport från Guttmacher Institute som däremot visade att en strikt lagstiftning leder till osäkra aborter. Ändå är det tveksamt om rapportens slutsatser kommer att påverka övertygade abortmotståndare.

Aborträtten
av Kristina Linquist

I lördags gick hundratusentals spanjorer ut på Madrids gator med budskapet att "varje liv är viktigt", uppbackade av katolska kyrkan och det konservativa oppositionspartiet Partido Popular. Det var i slutet av september som Spaniens socialistiska regering antog ett lagförslag som ska ge kvinnor rätt till abort på begäran, till fjortonde graviditetsveckan. Parlamentet röstar om lagförslaget under november och motståndarna ägnar tiden fram tills dess åt att förklara att ett ja kommer att öppna upp för kraftigt ökade abortsiffror. De som arbetar med sexual-

la och reproduktiva rättigheter har länge avfärdat sådana resonemang, och får nu vetenskapligt stöd. Den amerikanska forskningsgruppen Guttmacher Institute, GI, släppte i förra veckan rapporten "Abortion Worldwide: A Decade of Uneven Progress", som visar att abortens legala status inte alls korrelerar med antalet ingrepp. I klartext är det alltså i princip lika vanligt med abort i regioner med tillåtande lagar som i regioner med strikt lagstiftning, dit många utvecklingsländer hör (se faktaruta).

DEN TYDLIGASTE KOPPLINGEN råder i stället mellan lagliga och säkra aborter. Nästan alla de osäkra aborter som utförs varje år, sker i utvecklingsländer med strikt lagstiftning. Varje år dör 70 000 kvinnor i sviterna efter osäkra aborter, fem miljoner tvingas söka läkarvård och omkring tre miljoner drabbas av svåra komplikationer utan att få behandling. Rapporten visar också att antalet aborter globalt har sjunkit med fyra miljoner ingrepp 1995–2003, och att minskningen även gäller proportionellt. Nedgången har dock främst skett bland de säkra aborterna, medan de osäkra ingreppen i utvecklingsländerna har legat kvar på samma nivå. En annan slutsats är att de globala aborttalen har sjunkit samtidigt som lagarna liberaliserats. Fortfarande lever dock 40 procent av världens

kvinnor under mycket hårda abortlagar – nästan samtliga i utvecklingsländerna.

BILDEN AV TVÅ skilda verkligheter är tydlig, där kvinnor i de fattigare delarna av världen varken har politisk eller reell tillgång till säkra aborter. Bristen omfattar även preventivmedel, som är den främsta faktorn bakom sjunkande aborttal i den rika världen. Man beräknar att 200 miljoner kvinnor mot sin vilja saknar tillgång till preventivmedel. Konsekvensen blir inte bara abor-

"Fortfarande lever 40 procent av världens kvinnor under mycket hårda abortlagar."

ter, utan också dödlighet i samband med graviditet och förlösning. Här står det klart att det inte räcker att eliminera motståndet för att realisera kvinnors rättigheter, och det gäller inte minst viktiga politiska aktörer som USA och EU.

Att Barack Obama inte är George W Bush har sina goda konsekvenser, men att det krävs mer i form av politisk vilja, tydliga strategier och mer pengar till familjeplanering torde inte vara en fullständig kontroversiell analys. Som en av sina första åtgärder slo-

pade Obama visserligen den policy som i åtta år skurit av amerikanskt bistånd till organisationer som använt egna medel för information om abort. Även Bushadministrationens beslut att strypa biståndet till FN:s befolkningsfond UNFPA har rivits upp. Samtidigt kvarstår regeln om att amerikanskt bistånd inte får finansiera aborter utomlands och USA skulle enligt GI också behöva lägga betydligt mer pengar på bistånd till familjeplanering. För EU:s del slog en svensk rapport nyligen fast att unionen inte lever upp till sina åtaganden att garantera sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och att moralkonservativa länder som Polen och Malta ofta tillåts sätta dagordningen.

DET ÄR SLUTLIGEN TVEKSAMT om ens en rapport av den här omfattningen kan få demonstranterna i Madrid att ändra uppfattning. Många motståndare stöder enligt uppgift Spaniens nuvarande lagstiftning, som tillåter abort efter våldtäkt, vid svåra fosterskador eller om kvinnans fysiska eller psykiska hälsa hotas. Det är också ytterst få länder i världen som inte tillåter abort på några indikationer. Kontroverserna uppstår i stället när kvinnor, som i Spanien, söker mandat att bestämma över sitt liv och sin reproduktion utan att be någon om lov.

kristina.lindquist@arbetaren.se

I Madrid i lördags protesterade hundratusentals människor mot en lag som ger kvinnor rätt till abort på begäran, upp till fjortonde graviditetsveckan.

Fakta

Abort i världen

■ **Varje år görs** 42 miljoner aborter, varav 20 miljoner osäkra. Osäkra aborter kan handla om amatörer som använder traditionella metoder, vårdpersonal med bristande utbildning eller att kvinnan själv försöker avsluta sin graviditet.

Abort mäts ofta i antalet ingrepp

per 1 000 kvinnor i fertil ålder. Siffrorna avser 2003, som är det senaste årtal för vilket det finns uppskattningar globalt (siffran inom parentes: 1995). Aborter totalt: 29 (35), Säkra aborter: 15 (20), Osäkra aborter: 14 (15).

Latinamerika/Karibien: 31,

Afrika: 29, Asien: 29, Europa: 28, Nordamerika: 21.

■ **Variationerna är** stora inom regionerna, där Östafrika har nästan dubbelt så höga siffror som Nordafrika, och Östeuropa nästan fyra gånger så höga som Västeuropa.